

Samningur

menningar- og viðskiptaráðherra og Ríkisútvarpsins ohf. um fjölmiðlaþjónustu í almannabágu 2024-2027

Samningur þessi er gerður á grundvelli 4. mgr. 2. gr. laga um Ríkisútvarpið, fjölmiðil í almannabágu, nr. 23/2013

Inngangur

Samkvæmt lögum um Ríkisútvarpið, fjölmiðil í almannabágu, nr. 23/2013, (hér eftir „lög um RÚV“) er Ríkisútvarpinu ætlað að stuðla að lýðræðislegri umræðu, menningarlegri fjölbreytni og félagslegri samheldni, auk þess að leggja rækt við íslenska tungu, sögu og menningararfleifð.

Lýðræðishlutverki sínu sinnir Ríkisútvarpið með fréttáþjónustu og sem vettvangur skoðanaskipta og umræðu um samfélagsmál. Rækt við íslenska tungu og fjölbreytt efni um listir, menningararf, íþróttir, ýmiskonar fræði og áhugamál almennings er hornsteinninn í menningarhlutverki Ríkisútvarpsins. Sérstök áhersla er lögð á framboð á efni fyrir ungu kynslóðina og að virkja hana til þátttöku í dagskrárgerð. Ríkisútvarpið kappkostar að sameina fólkið í landinu og stuðla þannig að félagslegri samheldni.

1. Markmið

Samningur þessi er gerður á grundvelli 4. mgr. 2. gr. laga um RÚV, þar sem kemur fram að í honum skuli nánar kveðið á um markmið, hlutverk, skyldur og umfang starfseminnar, skv. 1. og 3. gr. laganna, og um fjármögnun fjölmiðlunar í almannabágu á öllu samningstímabilinu. Samningurinn tekur einnig mið af samþykktri stefnu Ríkisútvarpsins.

1.1. Framboð þjónustu og umfang starfsemi

Ríkisútvarpið sendir út dagskrá sem skal uppfylla skilyrði í lögum nr. 23/2013 og þjónustusamningi þessum með sambærilegum hætti og umfangi og árið 2023, að teknu tilliti til tekna og gjalda, þannig að dagskrárframboð og þjónusta geti á samningstímanum dregist saman um allt að 10% miðað við framangreint ár, t.d. til að standa straum af fyrirsjáanlegum auknum kostnaði við aukna ólínulega þjónustu eða tekjusamdrátt. Með tilliti til þeirra áherslna í dagskrá sem tilgreindar eru í samningi þessum og lögnum og með hliðsjón af eðli starfsemi Ríkisútvarpsins skal miða við að tilfærsla dagskrárkostnaðar á milli Rásar 1, Rásar 2 og sjónvarps verði ekki meiri en 10% á samningstímanum. Þá er miðað við að tilfærslur milli efnisflokka í dagskrá sjónvarps og hljóðvarps verði ekki meiri en 15% á samningstímanum nema við sérstakar aðstæður og með samþykki beggja samningsaðila. Öll dagskrá Ríkisútvarpsins er send út á vef nema kveðið sé á um annað í samningum við rétthafa.

2. Sérstök markmið á samningstímanum

Meginhlutverk og markmið Ríkisútvarpsins eru skilgreind í lögnum en samningsaðilar eru ásáttir um eftirfarandi áherslur og sérstök markmið sem vinna skal að á gildistíma samningsins. Við framkvæmd þessara markmiða skal höfð hliðsjón af framboði á efni og áherslum í dagskrá annarra fjölmiðla og gætt að samkeppnissjónarmiðum. Með þessum áherslum er leitast við að skerpa á hlutverki og sérstöðu Ríkisútvarpsins á íslenskum fjölmiðlamarkaði.

SE
RA

2.1. Kaup af sjálfstæðum framleiðendum og meðframleiðsla

Ríkisútvarpið skal styrkja og efla sjálfstæða sjónvarpsþátta-, kvikmynda- og heimildarmyndagerð með því að gerast kaupandi eða meðframleiðandi að slíku efni frá sjálfstæðum framleiðendum. Þar undir fellur einnig talsetning og gerð útvarpsþátta. Hlutfall dagskrárefnis, sem keypt er af sjálfstæðum framleiðendum, eða sem Ríkisútvarpið er meðframleiðandi að, skal á samningstímanum vera að meðaltali 35% af íslensku efni í sjónvarpi, mælt í klukkustundum og miðað við frumsýnt efni á kjörtíma í línulegri dagskrá.

Velji Ríkisútvarpið að gerast meðframleiðandi er því heimilt að krefjast eignarhlutar í verkefni í réttu hlutfalli við fjárframlag sitt. Ef eignarhlutur Ríkisútvarpsins í samstarfsverkefni með sjálfstæðum framleiðanda er 50% eða stærri skal greiða listamönnum fyrir vinnu sína samkvæmt gildandi samningum Ríkisútvarpsins og hlutaðeigandi félags réttihafa. Á gildistíma samningsins leggur Ríkisútvarpið áherslu á leikið íslenskt efni til að efla kvikmyndagerð í landinu og auka framboð og gæði á leiknu íslensku sjónvarpsefni.

Ríkisútvarpið býður sjálfstæðum framleiðendum aðstoð við að koma íslensku sjónvarpsefni inn á erlenda markaði.

Með sjálfstæðum framleiðanda er átt við framleiðanda hljóð- eða myndefnis sem er sjálfstæður lögaðili, óháður Ríkisútvarpinu í þeim skilningi að hann er ekki undir beinum eða óbeinum yfirráðum þess, hvorki sér né sameiginlega með öðrum, og hefur frelsi til að skilgreina sína eigin viðskiptastefnu, sbr. 36. tölulið 2. gr. laga nr. 38/2011 um fjölmiðla.

Forsenda fyrir framlagi Ríkisútvarpsins til leikins efnis er að árleg fjárveiting á grundvelli útvarpsgjalds lækki ekki að raunvirði á samningstímanum.

2.2. Börn og ungmenni

Lögð verður áhersla á þjónustu við börn og ungmenni á samningstímanum og boðið upp á fjölbreytt efni, sem ætlað er börnum og ungmennum, þvert á miðla.

Í dagskrárefni fyrir börn og ungmenni er leitast við að spegla fjölbreytileika samfélagsins. Einnig er tekið mið af því að efla lýðræðisvitund ungs fólks og auka miðla- og upplýsingalæsi þess. Með íþróttafni fyrir alla aldursflokka leggur Ríkisútvarpið sitt af mörkum til að efla lýðheilsu og hvetja yngstu kynslóðirnar til heilbrigðs lífennis.

Dagskrárefni fyrir börn og ungmenni skal meðal annars stuðla að því að virkja þau til þátttöku í menningarstarfsemi og félagsstarfi, auk þess að hvetja þau til þátttöku í dagskrárgerð og öðru skapandi starfi. Notaðar verða margvíslegar miðlunarleiðir sem börn og unglingar þekkja. Við alla miðlun efnis fyrir börn og ungmenni á samfélagsmiðlum leitast Ríkisútvarpið við að vera ábyrg fyrirmynd í notkun þeirra.

Áfram verður lögð áhersla á samstarf við stofnanir, félagasamtök og aðra aðila í því markmiði að efla barnamenningu og fræðslustarf fyrir börn og ungmenni.

2.3. Varðveisla eldra efnis, miðlun þess og máltækni

Í safni Ríkisútvarpsins eru hljóðritanir og myndefni sem hafa ótvírætt menningarlegt gildi bæði vegna heimildargildis um sögu og mannlíf þjóðarinnar á 20. öld og sem tæki til miðlunar og varðveislu íslenskrar tungu. Markmiðið er að auka miðlun og aðgang almennings að öllu efni úr safni Ríkisútvarpsins.

Til að tryggja aðgengi að upptökum úr safninu þarf að yfirfæra efnið á stafrænt form og gera það aðgengilegt í gagnagrunni. Brýnt er að auka hraða á yfirfærslu á efni úr safninu þar sem tækin, sem notuð eru til afspilunar og yfirfærslu á mynd- og segulböndum, eru ekki lengur framleidd.

SE
WA

Mikil eftirspurn er eftir efninu í fjölbreyttum tilgangi, ekki síst til uppbyggingar á máltæknilausnum, þar sem fá, ef nokkur, gagnasöfn geyma jafn margar upptökur á íslensku eins og safn RÚV. Undanfarið hafa gögn úr safninu verið notuð til þess að þróa tauganet, svo sem talgreiningar-, vélþýðingar- og mállíkön sem eru grundvöllur að þróun íslenskunnar í stafrænum heimi.

Ríkisútvarpið er virkur aðili í framkvæmd Máltækniáætlunar sem aðili að Almennarómi. Markmiðið er að tryggja að íslenska verði bæði nothæf og notuð í tölvum og snjalltækjum til framtíðar. Ríkisútvarpið mun eftir fremsta megni nýta þessa tækni, sem þróuð hefur verið, á öllum miðlum sínum.

Með stafrænni yfirfærslu verður mögulegt að greina efnið með gervigreind, bæði tal- og myndefni, og stuðla þannig að enn auðveldari aðgengi að því bæði fyrir fræðimenn og almennig.

Efni í safni Ríkisútvarpsins getur nýst sem mikilvægt tæki til að efla málþroska barna og unglinga, einkum upptökur af lestri bókmennta sem hafa gildi fyrir fólkið í landinu og nýtast við íslenskukennslu. Verkefnið styður einnig við miðlun íslenskrar tungu með því að tryggja um ókomna framtíð aðgengi almennings að íslenskum menningararfi sem hingað til hefur verið óaðgengilegur.

Ríkisútvarpið setur á samningstímanum reglur um varðveislu efnis á rafrænu formi í samræmi við öryggisreglur þess, stefnu stjórnvalda, lög og reglugerðir. Þá verður unnið að því að uppfæra gagnagrunn RÚV og gera hann aðgengilegan.

2.4. Fræðsluhlutverk Ríkisútvarpsins

2.4.1. Miðla- og upplýsingalæsi

Ríkisútvarpið er aðili að TUMA, tengslaneti um miðla- og upplýsingalæsi og stuðlar að því að efla fræðslu á því sviði. Unnið verður að því að tvinna fræðslu og upplýsingar inn í dagskrá og annað efni eftir því sem við á, auk þess að framleiða og miðla efni sem stuðlar að því að auka þekkingu og skilning almennings á fjölmiðlum og samfélagsmiðlum.

3. Fréttabjónusta

Ríkisútvarpið veitir víðtæka fréttá- og fréttaskýringabjónustu og veðurbjónustu allan sólarhringinn. Ríkisútvarpið miðlar fréttum í útvarpi og sjónvarpi, á vef og samfélagsmiðlum. Fréttastofa starfar samkvæmt fréttareglum sem endurskoðaðar eru á minnst þriggja ára fresti.

3.1. Kosningaumfjöllun

Ríkisútvarpið birtir reglur um framkvæmd kosningaumfjöllunar eigi síðar en tveimur vikum áður en framboðsfrestur rennur út. Ef boðað er til kosninga með skemmri fyrirvara skal Ríkisútvarpið birta reglurnar eigi síðar en tveimur vikum eftir að tilkynnt hefur verið um kosningarnar.

4. Aðgengi að bjónustu, jafnrétti og fjölbreytileiki

Ríkisútvarpið setur sér aðgengisstefnu og skal hún endurskoðuð reglulega.

Í aðgengisstefnu Ríkisútvarpsins er lögð áhersla á þrjá meginþætti; aðgengi að miðlum, aðgengi í og við Útvarpshúsið, aðrar starfsstöðvar Ríkisútvarpsins og á viðburðum á vegum þess. Einnig er lögð áhersla á að fjölbreytileikinn í samfélaginu endurspeglast í miðlum Ríkisútvarpsins.

Aðgengi fyrir blint og sjónskert fólk

Tryggt skal að hugbúnaður sé læsilegur í skjálesara fyrir blint og sjónskert fólk.

Blint og sjónskert fólk skal hafa aðgang að upplestri skjátexta í línulegri dagskrá RÚV í samstarfi við Blindrafélag Íslands.

Unnið skal að því að bjóða blindu og sjónskertu fólki upp á sjónlýsingar með leiknu íslensku sjónvarpsefni og þýðingar á sjónlýsingum með leiknu erlendu efni. Sérstaklega skal hugað að sjónlýsingum með barnaefni.

Aðgengi fyrir heyrnarskert og heyrnarlaust fólk

Íslensku sjónvarpsefni, sem tekið er upp fyrir fram, skulu fylgja skjátextar.

Skjátextar skulu vera aðgengilegir með öllum fréttatímum og umræðuþáttum í beinni útsendingu.

Við meiri háttar atburði, svo sem náttúruhamfarir, alvarlegar sviptingar í stjórnámálum, heimsfaraldur eða hryðjuverk er þess gætt að skjátexti fylgi öllum fréttatímum. Unnið skal að því að bjóða upp á texta með öllu tali á vef.

Skjátextar fylgja með innlendu menningarefni í beinni útsendingu eftir því sem kostur er.

Aðgengi fyrir döff fólk

Á hverjum degi eru fluttar táknmálstúlkaðar fréttir.

Þegar meiriháttar atburðir verða, svo sem náttúruhamfarir, alvarlegar sviptingar í stjórnámálum, heimsfaraldur eða hryðjuverk, skal kallaður út táknmálstúlkur í aukafréttatíma. Einnig skal táknmálstúlkun bjóðast með umræðum í aðdraganda kosninga.

Sérstaklega skal hugað að börnum sem tala táknmál sem fyrsta mál við gerð innlends barnaefnis.

Unnið skal að því að hefja framleiðslu á sjónvarpsefni á táknmáli.

Aðgengi fyrir fólk með þroskahömlun

Á RÚV.is eru birtar fréttir á auðskildu máli.

Þegar meiriháttar atburðir verða, svo sem náttúruhamfarir, alvarlegar sviptingar í stjórnámálum, heimsfaraldur eða hryðjuverk, eru birtar fréttir af því á auðskildu máli á síðunni.

Unnið skal að því að auka framboð á efni á auðskildu máli í miðlum RÚV.

Aðgengi fyrir fólk með annað móðurmál en íslensku

Á vef RÚV eru birtar fréttir á ensku og pólsku.

Leitast er við að bjóða upp á skjátexta með sjónvarpsefni í spilara RÚV á fleiri tungumálum en íslensku, sé þess nokkur kostur.

Aðgengi að húsnæði og aðbúnaði

Í samræmi við aðgengisstefnu skal Ríkisútvarpið tryggja aðgengi fatlaðs fólks í kringum Útvarpshúsið, að húsinu og innan þess, svo og á öðrum starfsstöðvum RÚV um landið. Þess skal gætt að aðgengi fólks með hreyfihömlun og í hjólastólum að allri aðstöðu, myndverum og hljóðstofum sé fullnægjandi. Enn fremur skal RÚV ganga úr skugga um að aðgengi fyrir fatlað fólk að viðburðum RÚV utan Útvarpshússins sé fullnægjandi.

SE
WPA

Ævinlega skal tekið tillit til ólíkra aðstæðna og þarfa fólks við allar öryggisráðstafanir þannig að öryggi allra sé tryggt og um leið að það hefti aldrei aðgengi.

Fjölbreytileiki í miðlun

Aukin áhersla verður lögð á að greina þarfir mismunandi hópa og auka samráð við hagsmunaaðila til þess að þjóna fjölbreyttu samfélagi. Sérstaklega er litið til þátta er snúa að kynjum, aldri, fötun, kynhneigð, kynvitund og uppruna, í samræmi við stefnu Sambands evrópskra sjónvarpsstöðva um áherslu á fjölbreytileika. Hugað er markvisst að því að auka sýnileika fjölbreyttra hópa og skapa vettvang fyrir ólíkar raddir.

Jafnrétti og fjölbreytileiki á vinnustað

Ríkisútvarpið kappkostar að öll starfsemi þess endurspegli fjölbreytileika samfélagsins, bæði í dagskrá og innra starfi auk þess að gæta að jafnræði fjölbreyttra hópa og einstaklinga. Áfram verður unnið að jafnrétti kynja í allri starfsemi og dagskrá og að viðmælendur í fréttum og öðru dagskrárefni endurspegli kynjahlutföll í samfélaginu.

Ríkisútvarpið starfar samkvæmt lögum nr. 150/2020 um jafna stöðu og jafnan rétt kynjanna. Jafnlaunakerfi er vottað árlega og jafnréttisáætlun Ríkisútvarpsins er endurskoðuð á þriggja ára fresti.

5. Stefnumótun og aðkoma almennings að dagskrá Ríkisútvarpsins

Ríkisútvarpið setur sér stefnu á a.m.k. fimm ára fresti og áður en stefnan er birt opinberlega skulu drög að henni kynnt menningar- og viðskiptaráðuneytinu.

Stefna Ríkisútvarpsins taki einnig til dagskrár og allra sviða miðlunar að teknu tilliti til laganna og samnings þessa.

Ríkisútvarpið leitar með skipulögðum hætti að dagskrárhugmyndum og tillögum að dagskrárefni fyrir alla miðla jafnt frá almenningsi sem sjálfstæðum framleiðendum. Til viðbótar við markvissa móttöku slíkra erinda verður tvisvar á ári staðið fyrir opnum hugmyndadögum fyrir dagskrárefni.

6. Starfsemi á landsbyggðinni

Ríkisútvarpið leggur áherslu á þjónustu við alla landsmenn, endurspeglar landfræðilegan fjölbreytileika íslensks samfélags og er með starfsemi og fréttamenn í öllum landshlutum. Víða um land eru svæðisstöðvar sem starfsfólk getur unnið frá og einnig geta ýmis störf verið unnin án staðsetningar. Miðað er við að umfang starfsemi Ríkisútvarpsins á landsbyggðinni aukist um 10% á samningstímabilinu.

Ríkisútvarpið leggur sitt af mörkum til að auka fjölbreytni í fjölmiðlun á Íslandi, bæði á landsvísu og á einstökum landsvæðum. Ríkisútvarpið leitar leiða til að efla samstarf við staðbundna fjölmiðla á landsbyggðinni og auka þjónustu á landsvæðum þar sem engin eða takmörkuð fjölmiðlun er fyrir hendi.

7. Öryggis- og almannavarnahlutverk

Ríkisútvarpið er mikilvægur hlekkur í öryggiskeðju landsins, leggur rækt við það hlutverk og horfir til þess við þróun nýrra miðlunarleiða í samvinnu við aðrar öryggisstofnanir landsins.

Ríkisútvarpið starfar eftir öryggisstefnu sem miðar að því að tryggja landsmönnum áreiðanlegar upplýsingar, þegar alvarlegir atburðir verða í og við landið. Útvarpsstjóri skipar upplýsingaöryggisnefnd sem ber ábyrgð á öryggismálum Ríkisútvarpsins.

SE
RJA

Starfsemi Ríkisútvarpsins er í samræmi við öryggisstaðal ISO 27001:2022 og hefur hlotið vottun.

8. Dreifikerfi

Ríkisútvarpið skal miða við að dreifing sjónvarps- og hljóðvarpsefnis nái til að minnsta kosti 99,8% heimila í landinu með fjölbreyttum dreifileiðum.

Ríkisútvarpið mun á samningstímanum leggja af langbylgjukerfið og halda áfram uppbyggingu FM kerfisins sem komi í stað hins fyrrnefnda fyrir öryggisútsendingar.

Ríkisútvarpinu er heimilt að semja við þriðja aðila um leyfi til að dreifa efni þess, að hluta eða í heild.

Ríkisútvarpið mun fyrir lok samningstímans miðla sjónvarps- og útvarpsdagskrá sinni, bæði línulegri og ólínulegri, til íslenskra ríkisborgara sem búsettir eru erlendis með stafrænum lausnum sem tryggja aðgang án þess að gengið sé á hlut réttihafa.

9. Málstefna og áhersla á aðgengilegt fræðsluefni um íslenska tungu

Ríkisútvarpið sinnir menningarlegu hlutverki sínu með því að leggja rækt við íslenska tungu. Áhersla skal lögð á vandað mál í öllum miðlum, ásamt því að upplýsa og fræða landsmenn um mál og málnotkun. Ríkisútvarpið setur sér málstefnu og skal hún endurskoðuð á samningstímanum.

Starfsmenn skulu hafa aðgang að málfarsráðgjöf.

Á samningstímanum gerir Ríkisútvarpið málfarsráðgjöf og fræðsluefni um íslenska tungu aðgengilegt á vef sínum.

10. Innra eftirlit og gæðamál

Til að stuðla að faglegum vinnubrögðum og tryggja gæði fréttá- og dagskrárefnis skal Ríkisútvarpið viðhafa innra eftirlit og fylgja gæðaferlum, auk þess sem upplýst skal á gagnsæjan hátt með hvaða hætti það er gert á hverjum tíma.

Ríkisútvarpið setur sér siðareglur sem skulu endurskoðaðar eigi sjaldnar en á fimm ára fresti.

Fréttareglur Ríkisútvarpsins eru aðgengilegar á vef Ríkisútvarpsins og endurskoðaðar reglulega.

Ríkisútvarpið skal láta mæla viðhorf almennings og traust til félagsins í heild og til fréttapjónustu. Einnig skal mæla viðhorf til dagskrárefnis og einstakra dagskrárliða einu sinni á ári. Ríkisútvarpið skal reglulega láta mæla notkun almennings á þjónustu þess.

Allar lausar stöður skulu auglýstar og ráðið skal eftir opnu, faglegu og gagnsæju ráðningarferli. Jafnframt skal gætt að því að samningar við verktaka séu gerðir eftir opnu, faglegu og gagnsæju ferli.

11. Fjármögnun

Kveðið er á um tekjustofna Ríkisútvarpsins í 14. gr. laga nr. 23/2013. Verði tekjur Ríkisútvarpsins af innheimtu útvarpsgjaldi á samningstímanum lægri að raunvirði en þær voru árið 2023 er hvorum sammingsaðila heimilt að fara fram á upptöku sammingsins.

Greiðslur til Ríkisútvarpsins samkvæmt áætlun fjárlaga um tekjur af gjaldi skv. 1. mgr. 14. gr. laga nr. 23/2013 (útvarpsgjaldi) skulu berast í jöfnum hlutum mánaðarlega og fyrirfram, fyrsta dag hvers mánaðar.

Fyrir 1. desember á hverju ári skal menningar- og viðskiptaráðuneyti láta Ríkisútvarpinu í té upplýsingar um fjölda þeirra sem fengu álagt útvarpsgjald, innheimtuhlutfall gjaldsins og endanlegan fjölda greiðenda á yfirstandandi ári. Ráðuneytið gerir samkomulag við fjármála- og efnahagsráðuneyti um hvernig þessari upplýsingagjöf skuli háttáð.

Reynist tekjur af útvarpsgjaldi hærri en útgjöld vegna fjölmiðlaþjónustu í almannabágu, á samningstímabilinu, þannig að eiginfjárlutfall félagsins fari upp fyrir 35% skal Ríkisútvarpið greiða til baka fjárhæð sem nemur mismun á þjónustutekjum og útgjöldum vegna fjölmiðlaþjónustu í almannabágu eða mismun á eigin fé og því sem væri ef eigið fé væri 35%. Skal lægri fjárhæðin af þessum tveimur greidd og skal greiðslan fara fram í jöfnum hlutum á fjórum mánuðum frá lokum uppgjörs reikningsárs. Ríkisútvarpinu er heimilt eftir lok samnings þessa að halda eftir allt að 10% af tekjum af útvarpsgjaldi sem eru umfram þann kostnað sem félagið hefur af því að veita fjölmiðlaþjónustu í almannabágu. Þessi regla á ekki við um framlög úr ríkissjóði sem ætluð eru til sérstakra fjárfestinga svo unnt sé að uppfylla fjölmiðlaþjónustu í almannabágu í samræmi við leiðbeinandi reglur Eftirlitsstofnunar EFTA.

Auk tekna af útvarpsgjaldi hlýtur Ríkisútvarpið sérstaka fjárveitingu upp á 175 m.kr. árið 2024 til eflingar á leiknu íslensku sjónvarpsefni. Ef ekki verður áframhald á þessari fjárveitingu fellur niður skuldbinding Ríkisútvarpsins um að auka framlag til leikins efnis, sbr. grein 2.1.

12. Rekstraráætlun

Ríkisútvarpið sendir ráðuneytinu rekstraráætlun fyrir hvert ár. Rekstraráætlun skal vera nákvæm og ítarleg og vera sundurliðuð eftir efnisflokkum og einstökum miðlum. Rekstraráætlun skulu fylgja upplýsingar um umfang dagskrár og annarrar þjónustu og þær breytingar sem fyrirsjáanlegar eru, að teknu tilliti til tekna og gjalda á reikningsárinu.

Gerir Ríkisútvarpið breytingar á rekstraráætlun sinni skulu ráðuneytinu kunngjörðar breytingar á henni og áhrif þeirra á þjónustuna, séu þær gerðar á reikningsárinu.

13. Ársreikningur og ársskýrsla

Ríkisútvarpið skal árlega, jafnskjótt og ársuppgjör síðastliðins reikningsárs liggur fyrir, afhenda ráðuneytinu endurskoðaðan ársreikning sem einnig skal gerður aðgengilegur á vef Ríkisútvarpsins. Jafnframt skal birta þar samstæðureikning og sex mánaða árshlutareikning, sbr. 2. mgr. 149. gr. laga nr. 2/1995.

Í endurskoðuðum ársreikningi félagsins skal gera grein fyrir tekjum Ríkisútvarpsins að frádregnum kostnaði, annars vegar af fjölmiðlaþjónustu í almannabágu og hins vegar af þeim hluta starfseminnar sem telst vera í samkeppnisrekstri. Einnig skal gerð nánari grein fyrir sundurliðun útgjalda einstakra liða í samræmi við lög og reikningsskilastaðla sem eru í gildi á hverjum tíma.

Ríkisútvarpið skal gera ársskýrslu fyrir aðalfund og skal ráðuneytinu sent eintak af henni jafnskjótt og hún er tilbúin. Ársskýrslan skal einnig vera aðgengileg á vef Ríkisútvarpsins.

14. Upplýsingasöfnun

Ríkisútvarpið skal fyrir 1. júní á hverju ári láta Fjölmíðlanefnd í té greinargerð um hvernig það stendur að fjölmíðlaþjónustu í almannabágu, skv. 3. gr. laganna, sbr. 2. mgr. 15. gr. sömu laga. Greinargerðin skal einnig send ráðuneytinu um leið og hún er send Fjölmíðlanefnd.

Í greinargerðinni skal einnig greint frá niðurstöðum eigin mats Ríkisútvarpsins á framkvæmd ákvæða 4. mgr. 3. gr. laganna, einkum 2. og 5. tölulið.

Í greinargerðinni skal setja fram tölulegar upplýsingar, skv. viðauka við samning þennan, og skýringar á hvernig Ríkisútvarpið hefur sinnt fjölmíðlaþjónustu í almannabágu á hverju ári í samanburði við fyrri ár. Einnig skulu koma fram upplýsingar um tilfærslu dagskrárkostnaðar á milli Rásar 1, Rásar 2 og sjónvarps og milli efnisflokka í dagskrá sjónvarps og hljóðvarps miðað við ársskýrslu fyrra árs. Þá skal gerð grein fyrir viðhorfum almennings til starfsemi Ríkisútvarpsins eins og þau koma fram, m.a. í könnunum, sem Ríkisútvarpið lætur gera, og ábendingum.

Í greinargerðinni skal birta sundurliðun útgjalda einstakra liða til að hægt sé að sannreyna og meta gagnsæi og framsetningu í ársreikningi á kostnaði við þá fjölmíðlaþjónustu í almannabágu sem Ríkisútvarpið veitir, að teknu tilliti til tekna að frádregnum kostnaði við þann hluta starfseminnar sem fellur undir samkeppnisrekstur, sbr. 2. mgr. 15. gr. laganna.

Þá skal gera grein fyrir hvernig aðskilnaði rit- og dagskrárstjórnar og viðskiptalegra hagsmuna er háttað.

Í greinargerð skal einnig koma fram með hvaða hætti Ríkisútvarpið bregst við ábendingum, kvörtunum, frávikum frá siðareglum, brotum á fréttareglum og öðru sem skiptir máli varðandi gæði eða innra eftirlit.

Ef Ríkisútvarpinu tókst ekki að koma einstökum atriðum í samningi þessum, eða sem tilgreind eru í 3. gr. laganna, í framkvæmd á því ári sem greinargerðin tekur til skal gera grein fyrir ástæðum þess í greinargerðinni og hvernig stefnt er að því að bæta úr því.

Efnisflokka og upplýsingar sem tilgreind skulu í greinargerðinni er að finna í viðauka við samning þennan.

15. Eftirlit og fundir um framkvæmd samnings

Ríkisútvarpið skal á hverjum tíma og eftir því sem ráðuneytið, Fjölmíðlanefnd, Samkeppniseftirlitið eða Ríkisendurskoðun óska eftir, veita allar nauðsynlegar upplýsingar til að sannreyna meggi hvort Ríkisútvarpið uppfyllir skyldur samkvæmt lögum og samningi þessum.

Aðilar að samningi þessum skulu koma saman eigi sjaldnar en tvisvar á ári, til að fjalla um framkvæmd samningsins, þróun hans, fyrirhugaðar breytingar og markmið. Sé talin ástæða til breytinga á samningi þessum skulu þær gerðar í sérstökum viðauka við hann.

Ráðuneytið getur sannreynt skýringar á rekstri og framkvæmd samningsins með því að óska eftir frekari upplýsingum og gögnum þar að lútandi og veitir Ríkisútvarpið þær, að því gefnu að sérstök samkeppnissjónarmið og persónuverndarsjónarmið mæli ekki gegn því.

16. Gildistími

Gildistími samnings þessa er frá 1. janúar 2024 til 31. desember 2027.

Samningurinn er gerður í tveimur samhljóða eintökum og heldur hvor aðili sínu eintaki.

SE
KPA

Reykjavík, 21. desember 2023

Lilja D. Alfreðsdóttir
menningar- og viðskiptaráðherra

Stefán Eiríksson
útvarpsstjóri

VIÐAUKI I

Greinargerð Ríkisútvarpsins um fjölmiðlun í almannabágu

1. FRAMBOÐ ÞJÓNUSTU OG UMFANG STARFSEMI

Í árlegri greinargerð Ríkisútvarpsins um fjölmiðlun í almannabágu, skv. 7. gr. og 15. gr. laga nr. 23/2013, skal gera grein fyrir dagskrá og umfangi starfsemi Ríkisútvarpsins og bera saman við dagskrá og umfang þriggja ára á undan.

Gerð skal grein fyrir breytingum og þróun á framboði þjónustu og efnisþátta út frá eftirtöldum atriðum og fleirum ef við á:

SJÓNVARP

1. Heildarútsendingartími í línulegri dagskrá (klst.).
2. Heildarútsendingartími auglýsinga í dagskrá (mín.).
3. Meðalútsendingartími á dag (klst.).
4. Hlutfall innlends og erlends efnis í dagskrá.
5. Hlutfall innlends og erlends efnis á kjörtíma (kl. 19-23).
6. Hlutfallsleg skipting eftir tegund dagskrárefnis:

- a. Fréttir og fréttatengt efni.
- b. Listir, menning og vísindi.
- c. Leikið efni.
- d. Efni fyrir börn og ungmenni.
- e. Íþróttir (skipt eftir helstu íþróttagreinum).
- f. Afþreyingarefni.

7. Hlutfallsleg skipting eftir uppruna dagskrárefnis:

- a. Ísland.
- b. Önnur af Norðurlöndunum.
- c. Önnur Evrópulönd.
- d. N-Ameríka (Bandaríkin og Kanada).
- e. Aðrar heimsálfur.

8. Aðgengismál

- a. Samtímatextun á aðalfréttatíma á síðu 888 í textavarpi (hlutfall).
- b. Táknmálstúlkun á fréttum og fréttatengdu efni (fjöldi þátta).
- c. Textun á síðu 888, frumsýningar (og hlutfall af forunnu innlendu efni).
- d. Textun á síðu 888, endursýningar (og hlutfall af forunnu innlendu efni).

RÁS 1

9. Heildarútsendingartími í línulegri dagskrá (klst.).
10. Meðalútsendingartími á sólarhring (klst.).
11. Skipting dagskrárefnis eftir efnisþáttum (klst. og hlutfall af heild):
 - a. Menningarþættir með blönduðu efni.
 - b. Samfélags- og dægurmál.
 - c. Fréttir og fréttatengt efni.
 - d. Sígild og nútímatónlist.

HOA
SE

- e. Dægurtónlist.
- f. Mannlíf.
- g. Leikið efni.
- h. Efni fyrir börn og ungmenni.
- i. Trúmál.
- j. Íþróttir.
- k. Kynningar.
- l. Auglýsingar.

RÁS 2

- 12. Heildarútsendingartími í línulegri dagskrá (klst.).
- 13. Meðalútsendingartími á sólarhring (klst.).
- 14. Hlutfall af íslenskri tónlist og fjölda lagatitla.
- 15. Skipting dagskrárefnis eftir efnisþáttum (klst. og hlutfall af heild):
 - a. Íslensk tónlist.
 - b. Samfélags- og dægurmál.
 - c. Dægurtónlist.
 - d. Fréttir og fréttatengt efni.
 - e. Leikið efni.
 - f. Sígild/létt sígild tónlist.
 - g. Skemmtiefni.
 - h. Efni fyrir börn og ungmenni.
 - i. Menningarþættir með blönduðu efni.
 - j. Trúmál.
 - k. Kynningar.
 - l. Auglýsingar.
 - m. Íþróttir.

RÚV.is

- 16. Fjöldi heimsóknna á vef Ríkisútvarpsins.
 - a. Fjöldi notenda.
 - b. Fjöldi flettinga.
 - c. Fjöldi útvarps- og sjónvarpsþátta í boði á vef.
- 17. Tölulegar upplýsingar um notkun efnis RÚV í Spilara á ruv.is, í öppum og VOD-þjónustum.

2. ÖNNUR ATRIÐI

Gera skal grein fyrir eftirtöldum atriðum:

- 1. Fréttapjónusta (gr. 3).
 - a. Birting reglna um framkvæmd kosningaumfjöllunar á vef félagsins.
- 2. Kaup af sjálfstæðum framleiðendum (2.1.).
 - a. Kaup af sjálfstæðum framleiðendum, sem hlutfall af íslensku efni í sjónvarpi, mælt í klukkustundum og miðað við frumsýnt efni á kjörtíma í línulegri dagskrá.
 - b. Meðframleiðsla á dagskrárefni fyrir sjónvarp með sjálfstæðum framleiðendum, sem hlutfall af íslensku efni í sjónvarpi, mælt í klukkustundum og miðað við frumsýnt efni á kjörtíma í línulegri dagskrá.

MDA
SE

- c. Talsetning
- d. Útvarpsþáttagerð.

3. Framlag til íslensks efnis í sjónvarpi (gr. 2.2.).

- a. Framlag Ríkisútvarpsins til innlends leikins sjónvarpsefnis í milljónum króna.
- b. Hlutfall af framlagi Ríkisútvarpsins til leikins efnis sem rennur til sjálfstæðra framleiðenda.

4. Börn og unglingar (gr. 2.3).

- a. Hlutfall barna- og unglingaefnis sem hlutfall af heildardagskrárframboði í sjónvarpi.
- b. Framboð af barnaefni á RÚV.is.
- c. Umfang fréttatengds efnis fyrir börn.
- e. Umfang fræðsluheimsókna fyrir grunnskólabörn.
- f. Aðgerðir til að virkja raddir og sjónarmið barna í mótun efnis og miðlunar.
- g. Þróun nýsköpunar í dagskrárgerð þvert á miðla og grasrótastarf.
- h. Með hvaða hætti þjónusta við börn og ungmenni þróaðist á tímabilinu.

5. Varðveisla og miðlun á eldra efni (gr. 2.4).

- a. Magn safnaefnis Ríkisútvarpsins sem fært er á stafrænt form.
- b. Aðgerðir til að gera safnaefni aðgengilegt almenningi.

6. Stefnumótun (gr. 5).

- a. Upplýsingar um aðkomu almennings að stefnumótun Ríkisútvarpsins.
- b. Dagskrárstefna miðla Ríkisútvarpsins.

7. Starfsemi utan höfuðborgarsvæðisins (gr. 6).

- a. Fjöldi stöðugilda á landsbyggðinni.
- b. Aðgerðir til að tryggja bættu þjónustu við notendur á landsbyggðinni.

8. Jafnréttismál (gr. 9).

- a. Kynjahlutfall viðmælenda í fréttum og fréttatengdum þáttum.
- b. Kynjahlutfall viðmælenda í dagskrá RÚV, Rásar 1 og Rásar 2
- c. Kynjahlutfall starfsmanna.

9. Innra eftirlit og gæðamál (gr. 11).

- a. Siðareglur starfsmanna.
- b. Fréttareglur Ríkisútvarpsins.
- c. Reglur um móttöku og meðferð erinda og greinargerð um samskipti við notendur.
- d. Reglur um innra eftirlit og gæðamál.
- e. Helstu niðurstöður mælinga á trausti og viðhorfi almennings til Ríkisútvarpsins.
- f. Umfang skoðunarferða og fræðsluheimsókna.

LA
SE

Viðauki II

Yfirlýsing menningar- og viðskiptaráðherra og útvarpsstjóra vegna starfsemi RÚV sölu ehf. á auglýsingamarkaði

Í lögum um Ríkisútvarpið, fjölmiðil í almannabágu, nr. 23/2013 er tilgreint að félagið skuli gæta hófsemi í birtingu auglýsinga og ýmsar skorður settar á birtingu þeirra. Hömlur eru á kostun, rofi þátta, vöruinnsetningu og birtingum á vef, auk þess sem aðeins er heimilt að senda út 8 mínútur af auglýsingum á hverjum klukkutíma í sjónvarpi.

Dótturfélagið RÚV sala ehf. annast fyrir móðurfélagið þá starfsemi sem telst til samkeppnisrekstrar, þ.m.t. sölu og móttöku auglýsinga. Starfsfólk RÚV sölu sem annast sölu og/eða móttöku auglýsinga fær ekki greidd árangurstengd laun. Gætt er að því að viðskiptakjör auglýsenda séu gagnsæ, öllum aðgengileg og að jafnræðis sé gætt milli viðskiptavina. Auglýsingaverðskrá, auglýsingareglur og reglur um fyrirkomulag viðskipta eru birtar á vef RÚV. Ekki eru veittir afslættir umfram það sem kemur fram í þeirri verðskrá.

Unnið verður að því á gildistíma sammingsins að minnka umsvif Ríkisútvarpsins á samkeppnismarkaði, t.d. með frekari takmörkunum á birtingu viðskiptaþoða og/eða með því að breyta eðli og umfangi auglýsingasölu. Unnið verður að útfærslu stafrænna lausna sem gera viðskiptavinum kleift að panta auglýsingar á netinu.

Komið verður til móts við mögulegt tekjutap Ríkisútvarpsins af minnkandi umsvifum á samkeppnismarkaði með það að markmiði að Ríkisútvarpið geti áfram sinnt sínu lögbundna hlutverki og uppfyllt ákvæði þjónustusammings.

Starfsemi Ríkisútvarpsins er undir eftirliti bæði Samkeppniseftirlitsins og Fjölmiðlanefndar.

Reykjavík 21. desember 2023

Lilja D. Alfredsdóttir
menningar- og viðskiptaráðherra

Stefán Eiríksson
útvarpsstjóri